

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год 12 круна, на по год 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Поједино број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштом са само упућеним, само и непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Перу Рахадановићу, К. Ц. агенту у Котор. Дониеси се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваки рјеч или за број од пет цера по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

МИ

ЖИКОЛА I.

по милости Божијој

Књаз и Господар Црне Горе.

Саслушавши Наш Државни Савет ријешили смо се наредити и наредујемо, да Поштанско Телеграфско Одјелене, које је до сада било у подручју Министарства Унутрашњих Дјела, пријеђе у подручје Министарства Финансија. Овим се укида став в) члана 8, Основног Закона о Књажевској Влади и Државном Савету од 6 Децембра 1902 г.

Наш Министар Финансија нека овај указ изврши.

Цетиње, 21. јула 1905. г.

Никола

Министар Финансија
Л. Мијушковић с/р.

Указом Њ. Кр. В. Господара од 9. јуна, 1903. г., који случајно није публикован у службеном листу „Глас Црногорца“, уважена је оставка г. инж. Марку Ђукановићу, начелнику одјелене за грађевине и саобраћај, коју је поднио био на државну службу.

Убр. 3166. Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела, 16 јула, 1905. године, на Цетињу.

Књ. Влада продужила је досадашње привремене споразуме о трговинским односима са Француском до 19 децембра т. г., а са Грчком до 1 јула 1906 г. — У исто вријеме закључила је са мисирском владом трајни споразум о трговинским односима, по којему се обавезују обе стране, да ће узајамно трговину и морепловство третирати, по начелу као највише повлашћених држава.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— У уторник, 19. о. м., свечано је прослављен овдје имен дан Њезиног Кр. Височанства Књагинје Милице. У очи дана варош је искићена била заставама, а на сами дан, у 10½ сати, одржато је у манастирској цркви свечано благодарене са многољетствијем. Благодарене су присуствовали Њихова Кр. Височанства Књаз Господар, Књагинја Милена, Књаз Насљедник и Њезино Височанство Књагиница Ксенија; државни великодостојници, чиновништво, официрски кор у потпуној парад и многобројно грађанство. При изласку из цркве пуцали су топови, а војна музика свирала је пред Двором Књаза Насљедника, за вријеме које је Њезино Кр. Височанство Књагинја Милица примала честитања. У вече била је варош осветљена.

— Новонаименовани царско руски министар-резидент, г. Максимов, стигао је овамо.

— Г. потпуковник Потапов, овдашњи царско-руски војни аташе, повратио се са допушта на Цетиње заједно са Госпођом

ЦЕТИЊЕ, 22. јула

Историјски ток развоја црногорскога народнога живота и велике

муке, које је тај народ тецајем дугога низа вјекова претрпιο, научиле су како црногорски народ, тако, на првом мјесту, његове Господаре да високо цијене једино своје благо и имање, које потоцима проливане крви стекоше — слободу и независност своје драге отаџбине и народни понос и морал. То је и природно да тако буде, јер чим се нешто по скупљу цијену добије, тијем се више и цијенити знаде. Истина, био је један тренутак, кад је слобода црногорска у опасност дошла, али је, благодарени великоме генију првога Петровића-Његоша, она избављена и поново успостављен државни живот у Црној Гори, а у потпуној сагласности с тијем, као и с најљепшим предањима прошлости и најбољим надама на будућност, утврђена је и црногорска народна династија, која и данас сретно у њој влада. Велики умови црногорских Господара из ове династије увијек су се показивали не само као најбољи чувари народних светиња и аманета из прошлости, него и као најпрви зачетници свакога народног добра и напретка, у чему на првом мјесту можемо истаћи данас сретно владајућег црногорског Господара. Његова очинска брига око народног напретка и бољитка неуморна је и благодарни народ црногорски испишаће тијем најљепше странице своје историје, и то како историје ратне, тако и историје свога унутрашњег просвјетног, економског и другог развика. У томе погледу имамо данас да забиљежимо још и ове три пријатне појаве:

У уторник, 19. о. м., основана је на Цетињу Црногорска Банка.

Мисао о оснивању ове банке појавила се је одавно, али се је страховало од ње, јер увијети туђе капитале у земљу, — опасност је очевидна, а својим капиталом тешко се је могло наћи. Данас се је међутим дошло до увјерења, да се и својим капиталима то учинити може — и учињено је. Банка је заснована на акцијама, којих ће бити свега 3.000, а дијелиће се у три кола, свако по 1000, од којих ће се издати за сад само прво коло, а остала по потреби. С каквом је вољом прихваћена ова уставова, види се најбоље по томе, што је на првом збору записано преко 500 акција, чему је, као и сваком другом напретку у земљи, предњачио Њ. Кр. Височанство Господар, који је највиши број акција записао. На овоме збору изабрат је ужи одбор од пет лица, којему је стављено у дужност, да ствар даље проследи.

Друга пријатна појава коју износимо, јест наређење Њ. Кр. Височанства Господара, да се напише Закон о штампи.

Питање о слободној штампи занимало је а занима и данас људе свију партија и назора, како политичких, тако и научних и религијозних. Нема земље, која се за просвијешћену рачуна, у којој политичари, управници, моралисти и публицисти не би на равне начине исказивали жеље, пројекте, предлоге и савјете, да се закон о штампи уреди, којим би се осигурала слобода јавне ријечи, — тога великог покретача сувременог живота. Нема сумње, да је корист од слободне штампе очевидна,

кад се правилно примијени, али тако исто нема сумње, да и последице тога могу бити страшне и да могу унијети у народ неморал и трулеж, а за тијем неминуовно и пропаст, кад се она злоупотреби.

Слобода штампе добра је, кад се исказује у исповиједању истине с убјеђењем у њену силу, и кад је онај који то исказује готов на све опасности и гоњења од стране оних, које истина врјијежа. Слобода штампе јест моћно средство за распрострањење здравих и благотворних појмова и наравствених принципа међу народом. У том случају ова је добро, а у противном она је ало, биједа и несрећа за народ и за људство у опште.

Наш узвишени Господар био је увијек и јест највећи пријатељ слободног и поштеног исказања мисли. Он је то и у својим дјелима исказивао и изнио у овим чуднијем типовима Деана, Данице и других старијих Црногораца и Црногорака, желећи тијем васпитати свој народ и улити у срца својих поданика љубав према отаџбини, истини и поштењу. Нови закон о штампи имаће ту исту сврху пред очима. Он ће дати интелигенцији црногорској, која здраво и поштено мисли, могућност, да постане васпитатељ народ у духу истине и поштења. Свак ће моћи слободно да исказе истину, али само истину! Народ је Црногорски сувише осјетљив, па кад би другим правцем пошли, последице би биле недогледно зле. Нема сумње да Црногорци у томе случају не би прибјегавали песницама и тољагама, него би револвер радно на све стране и поновила би се она стара времона, кад су се пандурице испред кућа градити морале, а то жељети никако није!

Поред ове двије појаве имамо да забиљежимо и трећу:

Почетком идућег децембра сазваће се на Цетињу Народна Скупштина, пред којом ће се изијети како сви државни приходи, тако и тачан извјештај о томе, на што се ти приходи употребљавају. Посланике за ту скупштину бираће сам народ по својој вољи.

Саопштавајући нашијем читаоцима ове три радосне појаве увјерени смо, да ће их сваки с највећим одушевљењем поздравити и да ће се благодарни њихов утицај на скоро осјетити у цјелокупном развикау нашега народнога живота.

Састанак Царева.

Пажња читавог свијета данас је управљена на двије стране: с једне стране на мали америкашки градић Портсмут, да се чује каквијем ће тоном јапански амбасаник барон Кокура, почети о могућности мира да говори, а с друге опет стране на Манџурију, гдје двије војске стоје једна спрам друге готове, да више пута до данас окрвањена манџурска поља новим потоцима крви покриве. У таквим приликама абио се нов један догађај, који је цијелој Јевропи цео у очи и који сва свјетска штампа коментарише и то разумије се, сваки на свој начин и са своје тачке гледишта. Тај догађај јест недавни састанак руског цара Николе и њемачког цара Вилхелма,

о којему нам је телеграфска жица прошле недеље вијести донијела. У колико овај састанак није нико ни из далека наслућивао, у колико је он у највећој тајности и спреман и изведен, у колико се управо тачно не зна, којој страни иницијатива за састанак припада, у толико је више он свијет задивио и толико се више спајају с њим најразличитија нагађања и политичке комбинације. А и како се не би нагађало и комбиновало, кад је данашње вријеме тако богато темама, које су моћним владарима за разговор и разлогом за састанак послужити могле? — Ту је развој догађаја на Далеком Истоку и стање, које се тијем догађајима тамо спрема; ту је питање о миру; ту је раскид персоналне уније међу Шведском и Норвешком, чим је поремећена политичка равнотежа на сјеверу Јевропе; ту су последице сукоба између Њемачке у Француске због мароканског питања, а в-ћ нећемо да говоримо, да је цар Вилхелм хтао, може бити овјем састанком одговорити Инглиској на недавни демонстративни састанак и братимљење инглеке и француске ескадре у Бресту. Најпослије, има и таквих, који кажу, да је као тема за разговор међу царевима могло послужити данашње унутрашње стање у Русији и савјетовање о реформама, које би се имале у земљи извести.

У Француској нијесу на мало задовољни овим састанком и Клемансо наводи, да Француска треба да објасни на руском Двору, како је тај састанак изазвао оправдано неповјерење у Француској и да нико не може бити задовољан са увјеравањима, која су Рувијери дати у приватном разговору, премда „Темпс“ говори, да је руска влада извијестила француски кабинет о предстојећем двојцарском састанку.

У Њемачкој се с надлежне стране о овоме састанку баш ништа не говори, а други листови само нагађају и баве се већином само питањем о томе, са чије је стране потекла иницијатива за састанак, тврдећи, разумије се, да је потекла са стране цара Николе.

Што се тиче разговора између царева, „Фосове Новине“ веле, да је њемачки цар на свикли начин могао бити одвек удржљив, баш и ако га је руски цар замолио за мишљење било о рату или унутрашњим приликама у Русији. Али тако исто стоји и то, да је цар Вилхелм у својим изјавама био руковођен само најбољом наміјером према добру Русије и њенога цара. Овако се у главноме изражава и аустријска штампа о двојцарском састанку, с тијем додатком, да је руског цара највише унутрашња невоља у Русији побудила на састанак и договор с њемачким круни аним сусједом. Једино што „Наес Ваиер Тагблат“, доноси — како вели „с ванредно добро обавијештене стране“ — да је, између осталог, на двојцарском састанку било говора и о сјеверној кризи, и да је дискусија о томе била по жељи руска царичица мајке. Као последица речене кризе могућно је, а можда чак да је и вло близу закључења савеза између Шведске, Норвешке и Данске. Русија се боји, да би је закључење таквога савеза довело на Балтичком мору у исти

положај, у коме се већ нејави на Црном мору. А такав би се савез морао јаче тицати и Немачке, јер и она има великих пристаништа на Балтичком мору.

Од енглеских листова само „Стандард“ и „Тајмс“ доводе неке вијести сасвим општег карактера. Тако н. пр. „Тајмс“ пише: Свако се мора сложити с мишљењем француске штампе, да је цијелу ову ствар удесио цар Вилхелм. Овај састанак и сувише много личи на повнату његову посјету у Мароку, те би заиста само јаки и несумњиви докази могли опорети опште основано мишљење, да је он родитељ овога састанка.

Руски листови, говорећи о овоме састанку, доказују, да он неће ни мало пореметити везе и односе између Русије и Француске, и да исти састанак не може имати никаква утицаја на руску унутрашњу политику. Важан је чланак, који је о томе донио „Син Отечества“. У чланку се, на име, помиње руска влада да се чува од примјењивања немачких метода у унутрашњој руској политици и од зближења с Немачком, и даје се израза нади, да је састанак имао чисто лични карактер. О појединостима састанка руски листови вијесу обавијештени. Тврђење, да је цар Вилхелм савјетовао руског цара, да у унутрашњој политици не попусти и да се чврсто држи аутократије — сматра се у руском друштву као тенденциозна измишљотина.

У сваком случају ово су само нагађања, а права истина, како о уврзанима састанка, тако и о разговору вођеном на њему остаје непозната бар за сад. Али више је но вјероватно, да нити су као узрок за састанак, нити као тема за разговор могле послужити унутрашње руске прилике, јер је већ давно прошло оно вријеме, кад су Словени ишли својим западним сусједима са жалбом, да је „земља наша простра и велика, али реда у њој нема“, те их звали, да ред у земљи успоставе.

„У великим народима генију се гвјиједо вије“, а руски је народ велик и даровит, те ће се наћи у њему људи, који ће умјети спасти отаџбину и од спољашњих непријатеља и од унутрашњих трзавица.

Неће данашњи руски нараштај допустити, да му будући Дармонтов, устима каквога свога старог јунака довикне:

— „Да, били люди в наше время,
Не то что нынѣшнее племя:
Богатыри — не вы!“

ИНГЛЕСКО-ЈАПАНСКИ УГОВОР.

Један сарадник италијанског листа „Momento“ имао је у Бенони разговор с једним чланом пратње јапанског принца Арисугаве. Тај разговор интересантан је с тога, што објашњава праву суштину мисије јапанског принца приликом његова доласка у Јевропу. Из тога разговора излази, да је главни задатак томе доласку било обнављање енглеско-јапанског уговора. О томе обнављању много се је писало у енглеској штампи, али о суштини самог уговора ничега одређенога није било речено. Помислило се, да Јапан мора осигурати енглеске интересе на Истоку, али докле допиру границе тога Истока — није било речено. Сада као да и то постаје јасно: Јапан се обвезује, да штити енглеске интересе у китајским водама. Другим ријечима, Енглеској се даје могућност, да може дићи један дио своје флоте из Тихог океана и њом појачати своју убојну поморску снагу у Индијском океану. То је велика добит за појачање одбране индијских владавина, које не престају бити ахиловом петом британске моћи. За ту услугу, Енглеска се обвезује, да штити и подржава политички и економски јапански рад у Манџури-

ји, Кореји и Китају; а како ће и на који начин ово вршити, то разумије се. Јапански говорник није италијанском журналисту открио. Али му је говорио о политичком и економском раду Јапанаца у Китају. Јапан ће, по његовим ријечима, одмах по свршетку рата, послати у Китај знатан број официра, да реорганизују китајску војску. Енглеска се, дакле, обвезује, да штити тај план од претензија других држава, нарочито од Немачке, која као да је сама имала намјеру, да реорганизује китајску војску у савременом духу. При крају разговора Јапанац је изјавио, да је споразум с Енглеском постигнут лако и без сваких потешкоћа.

Тешко је, како пише „Новоје Време“, тврдити или одрицати, да ли постоји обновљени енглеско-јапански уговор и такви се документи већином чувају у тајности и тек случајно могу да у штампу досију. Но може се мислити, да су изјаве лица из пратње принца Арисугаве у сваком случају прувеличане. Не да се замислити, да се је Енглеска обевала, да штити искључиво право Јапана да преуреди китајску војску. То би валиковало на ово јемство, које је британска влада дала Француској за њен рад у Мароку и који се свршио крахом, почевши од Делкасеових оставке и свршујући међународном конференцијом, што је, разумије се, и Јапану врло добро познато.

Овдје сад настаје питање: каквијем мађионичким чином може Енглеска постићи, да се друге државе не мијешају у будуће газдовање Јапана у Китају и каквијема средствима ова за то располаже? Енглеска није господар свијета, што знаду добро и њени државници, те с тога и траже брижну савеза на све стране. Но савези и споразуми ако су и корисни с једне стране, с друге опет намећу извесне обавезе и вежу слободу рада. Енглеска н. пр. има „срданчан споразум“ с Француском, али је тешко представити, да је у интересу Француске, да Јапан под заштитом Енглеске рјешава политичку и економску судбу на Далеком Истоку, као и то, да ће се Француска за несталне привилегије у северној Африци одрећи својих насеобина у источној Азији, а то би морало бити чим би се Јапан угвјиједно у Манџурији, Кореји и Китају. О Немачкој и Русији не треба ни говорити: оне никад неће допустити, да се на овај начин ријешава далекоисточно питање. Најпослије, постоје и Савезне Државе Сјеверне Америке, а лице из пратње принца Арисугаве као да је то сметнуло с ума.

Према овоме и нехотично се намеће претпоставка, да нови енглеско-јапански уговор, ако је доиста закључен, не може садржати такве тачке. Што пак поменути Јапанац то истиче, то он по прилици чини једино за то, да више имповује у очи преговора у Портсмуту. То је доста оштроумно, али се све то може парализовати кораком јевропских држава, да благовремено уклоне с пута све сметње, које би пријетиле, да се успостави политичка равнотежа на Далеком Истоку. Та пак равнотежа толико је данас поремећена, да ће ради њеног успостављања по свој прилици потребно бити учашће свијех народа

МАКЕДОНСКО ПИТАЊЕ.

Редовни дописник „Трговинског Гласника“ из Лондона, г. Чедда Мијатовић, саопштава о поменутом питању ово: Од свих политичких догађаја у Енглеској за нас је најважније: *дебата у Дому Лордова о македонском питању*. Ограничају се овдје, да нам обратим пажњу само на најзначајније ствари у тој дебати. Прије свега једна врло важна промјена постала је „свршен чин“. Искључиво руско-аустријску контролу у Македонији замењује *међународна јевропска контрола*; у мјесто два цивилна агента (руског и аустро-угарског) придодата Генерал Инспектору, имаћемо сад „комисију од делегата

великих јевропских сила“. Јевропа је сад већ ушла у Македонију. То је несумњиво победа енглеске политике, јер насупрот првобитном назору Русије и Аустро-Угарске: да њих двије имају преча и већа права на контролу развоја, односно ријешења, македонског и у опште балканског питања, Енглеска је од самог почетка стала на гледиште: да се Македонија (односно Балкан) тиче цијеле Јевропе и да Русија и Аустро-Угарска могу тамо нешто контроловати и организовати само по сили и у границама јевропског мандата! Ја сам вам у току прошле две године чешће обраћао пажњу на супротности та два гледишта, и на „пријатељску борбу“, која се између Русије и Аустрије с једне а Енглеске с друге стране на томе питању води. Сад је то питање сасвијем „пријатељски“ ријешено, и то ријешено онако, како је Енглеска од самог почетка жељела и захтијевала. Добила се нова и убедљива потврда, да Македонија није поље за искључиву или бар претежну руско-аустријску политику, него да у питању македонском све силе, сва Јевропа, имају подједнака права и интереса, да је другим ријечима: *Македонско питање — питање јевропско*.

Наравно да је ова победа енглеске политике над руско-аустријском на балканском полуострву, дошла у неколико као један од непосредних резултата руских несрећа и несприлика, које су моћ Русије за сада парализовале. Ма којим начином да је та победа дошла, тек она је сад довела Јевропу у Македонију, и ова се земља не може више ни од стране Русије ни од стране Аустрије рекламатовати као првенствено поприште за прече њихове интересе. Значајно је, да је у енглеском Дому Лордова овом приликом даван тако оштар израз неодобравања искључиве руско-аустријске контроле у Македонији. И мени се лично чини, да је са гледишта наших политичких интереса много боље да једна јевропска комисија контроловати, и управо заводи реформе у Македонији, него да је то искључиво у рукама Русије и Аустрије. Али не могу да се отресе утиска, да и међународна јевропска комисија у Македонији тек је само *мање од два вла*, која су наша браћа Бугари нерасудношћу својом навукли на балканско полуострво. Без споразума са њима и тако рећи иза наших леђа и мимо нас, потручили су да без довољне спреме пријевремено покрену македонско питање, не би ли угрбали Македонију за себе. Резултат је био: не само да они нијесу постигли своју цијел, него су довели у опасност и своје интересе и интересе осталих балканских народа. Данас је у Македонији господар Јевропа, а ова ће и македонско и свако друго балканско питање рјешавати прије свега са гледишта општих јевропских интереса, а не са гледишта нарочитих интереса балканских народа. Пријевремено и неспремљено отварање македонског питања мало што није довело руско-аустријску окупацију Македоније, а још није сигурни да на крају краја неће довести међународну окупацију. До овога ће извесно доћи, ако Бугари, Срби и Грци не престану да се узајамно кољу и прогањају овако како сад, на општу саблазан цијеле свијета, то раде.

РАТНЕ ВИЈЕСТИ.

Утврђење Владивостока.

Дописник Париског „Журнала“ у Манџурији, чији су дописи врло цијењени, јавља ово о утврђењу Владивостока:

„Увјерен да сте ви у Француској нетачно извијештени о правом положају Владивостока, напустих тренутно Манџурију, где се за сада ништа озбиљно не спрема и дођох у Владивосток да се лично увјерим, каквим средствима располаже ова данашња тврђава. По брзјавима који се штампају у Берлину, Лондону, Паризу и Токију, изгледа да је положај Владивостока сасвијем критичан, а то не стоји. Одбрањена је моћ Владивостока стварна а не илузорна, као што су била у почетку рата утврђења Портартура. Колико могу без индискреције, саопштају у кратко у чему се састоје та утврђења, која сам обилао по нарочитој дозволи генерала Коабека. Са југа град бране седам великих форова, тридесет осам обалских и двије стотине пољских батерија и других ситних редута и опкопа.

Са сјевера бране град четири реда утврђења. Најутврђенији форови леже на 14 врста од града. На југу и на острву који заклања град има такође слична три реда утврђења. Пет највећих форова налазе се на сјеверу, и два на острву.

Од седамнаест мјесеци на овомо 20.000 људи рде дању ноћу на утврђењима. Стара су утврђења са свим принаменама и од почетка рата сасвијем нова подигнута. Ова утврђења окружују град у трострукој и четворострукој линији.

Гарнизон се састоји од 85.000 људи. Град располаже са 2000 топова и митраљеза, 400 милиона метака, сразмјерно граната, а животињих намирница има за двије године. Ове сам значајне податке добио

код генерала Коабека, команданта града, и можете их сматрати као поуздане.

Овако је стање са стране суша, а са стране мора Владивосток располаже са три оклопне крстарице, (Росија, Громобој и Богатир) и друге три које су се спасле из Цушимске битке (Алмаз, Гроани и Брави) са четири конграторицера и шеснаест торпедера. Ова је ескадра истина слаба за напад, као што ми је тужно признао и сам адмирал Јесен, али може корисно да послужи при одбрани.

Панцир у руској војсци.

Француски лист „Лабр Парод“ донио је вијест, да се у бретањској варошици Хилер-ди-Харсо, у тамошњој радници израђују панцири за руску војску. Овај је панцир проналазак једног бретањског сељака, у колико је он зготовно платно за ове панцир кљуље Тај свој проналазак продао је окружном начелнику, који се удружио са једним фабрикантом и њих двојица прије кратког времена основаше фабрику у Хилер ди Харсоу. У овој фабрици сада ради више но 400 радника. Кад су чињени огледи с овим панцир платном, увјерили су се о таквој му непоборности, да ни зрно из „Лебелових“ пушака није могло продријети кроз њега. Огледи су чињени на животињама. Читаву кишу зрна осули су на животиње, покривене овим платном из разних даљина. Сва зрна су одскочила од животиња. Животиње су до душе понадале под силним ударима зрна, али су остале неврјеђене.

Фабриканти охрабрени тијем успјехом поднесу овај изум руској влади, која је у присуству царевих држала више покушаја, да се увјери о непоборности ових панцир кошуља. Сви су били изненађени савршеношћу овога изума. Сада је цар наручио 100 хиљада комада таквих панцирних кошуља за чете у Манџурији. Комад стаје 60 франка. Кошуљ се у велико зготовљавају; готове се одмах одашиљу, па ће за кратко вријеме бити у Манџурији.

Какви је руски војник.

У „Руском Инвалиду“ има дирљива биљешка о томе, како је један стари руски војник ишао да тражи свог бавше „ротног“ (капетана), за кога је чуо да су га заробили Јапанац.

Тај честити Рус је Петар Михајловић Мирошниченко. Сад му је 62 године; али не марећи за своју старост, не хајући за блесет своје старе жене, он се тврдо ријешо, да у свом вијеку још послужа отаџбини. Дознаде он од писмених људи, да се његов данашњи, љубљени начелник, његов бивши четни командант, а сад већ велики генерал, налази заробљен код непријатеља. И плачу старачко срце неостварљивом мисли, да спасе свог капетана из ропства. Све тешкоће, почевши од сметња, које су га дочекале при јављању у војску, он је савладао, оне нијесу расхладиле његове мисли, и напошлетку, прикључивши се партији добровољаца, он стиже с њима на ратиште. Путем Петар Михајловић дозна, да је без вјеме умрла његова бака... остадоше дјеца. И ето њега у штабу 3. војске, од куда је распоређен главном команданта одређен у „гвоздену бригаду“. Старац Мирошниченко записан је у 16 стрелачки пук цара Александра III, и као најстаријем и најзаслужнијем, њему је свечано предата пуковска застава.

А презиме оног капетана, кога је тражио тај војник, — јесте *Фок*, храбри генерал, који је овако славно бранио високе код Киачуа и сам град Портартур.

Ни данас не изумиру из редова руске војске типови, какав је старац Мирошниченко!

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Каталог књига српске књижевности за год. 1905). Издао дворска књижара Мите Стајића у Биограду. — Под овим насловом изашло је из штампе дјело, у нашој књижевности одиста ријетко, које ће без сумње задовољати свакога, ко се коље књигом занима. Поред сиромашне наше књижевности, триједи смо још и у томе, што ни оних дјела, која су свијет угледала, нијеси могли добити, јер није било подузетна човјека, који би се уз велики труд задовољно малом користио. Ту празнину увидио је вриједни књијар Мата Стајић, те је, не жалећи на труда ни трошка, издао свој каталог књига већ по трећи пут. Каталог има 410 стр. и развијен је у 47 група. Уз то је додат и „регистрац писаца и преводилаца ради олакшице зналажењу потребних дјела и списа“. Каталог је званично попуњен и прерађен, јер је писац унјао у њ и једну новину, а та је, да су боља дјела и од приватних писаца наведена по садржају, а тако што наводи само у каталозима великих и напредних народа. Заста се човјек давати мора гвоздевој вољи и труду г. Стајића, а да о трошку и не говоримо, што се подухватио оваквог тешког посла. Ово је једина књига код нас ове врсте, ма да по знању самог издавача није потпуна, и ми је с радошћу поздрављамо и препоручујемо сваком, ко се књигом бави.

Нека милостиви Бог поживи Ваше Величанство на срећу, дику и понос и Вашега Узвишенога Рода и Вашега Узвишенога Дома, као и оба народа, који су сретни, те Вас својом навивати могу!

Цетиње, 14. јула 1905. г.

Вашега Величанства
најоданији:
В. И. Пламенац
Сердар Р. Пламенац
Војв. М. Ђуровић.

(Из Управе Књаж. Црногорске Држ. Библиотеке) Књ. Црн. Држ. Библиотека направила је од 7. јула 1904 год. до 16. јула 1905 године — које куповином, које равним поклонима — око 305 разних дјела и повремених издања у 1234 свеске. Овијем су попуњена два издања Краљевске Српске Академије, тако да Библиотека сад има два издања: друштва Српске Словоности, Српског Ученог Друштва и Српске Краљевске Академије.

Купљена су два издања Југославенске Академије Знанија и Умјетности, велики дио издања „Матице Српске“ (све што се могло купити у Матициним магацинима). Осим тога купљено је: „Дело“, „Српски Књижевни Гласник“, „Гласник Земљског Музеја“ и два издања „Срп. Књижевне Задруге“.

Са захвалношћу биљежи поменути управна, да је Библиотека ове године добијала на дар два издања од Српске Краљевске Академије из Биограда и Императорског Географ. Обшчества из Петрограда.

Др. Лазо Томановић, председник Великог Суда поконио је око 120 разних књига Прф. Кијевског Универзитета, г. Сикорски, послао је своју „Општу психофизиологију са физиономијом“ и, Др. Ј. Аганза проф. из Котора своју брошурицу — „Зашто је рача хрватска литература и Српјети иза Маглица“.

С пријатнијем признањем биљежи се и то, да је Југославенска Академија Знанија и Умјетности у Загребу дала 50% попусту на сва своја издања, која су за ову Библиотеку купљена.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

Рат између Русије и Јапана.

ТОКИЈО, 18 јула. — Сахалинска јапанска војска продужила је 14. о. мј. напредовање, потискујући пред собом руске чете. Јапанске предстраже заузеле су Дербанскоје, а јапанска коњица пошла је према Лоникову. Друго јапанско одјељење, које је пошло напријед у источном правцу, потукло је код Вадерниковског руску пјешадију и артиљерију.

ПЕТРОГРАД, 18 јула. — Свештенство једног округа у Оренбуршкој губернији замолило је Цара у име своје пастве од 38.000 душа, да не закључи срамотан мир. На ову молбу Цар је одговорио: „Руски се народ може у мене поуздати. Ја нећу никада закључити срамотан или велике Русије недостојан мир“.

ТОКИЈО, 18 јула. — „Рајтер“ јавља, да су Јапанци 15. о. мј. потиснули Русе из околине Раковског на Сахалину, па су заузели варош Риковск после жестоке битке по улицама. Иза тога сустрели су се Јапанци јужно од Раковског са 800 руских пјешака и напали их у бјегство. 200 Руса је пало, а 500 варобљено. Руска војска, која је у потоњим биткама на Сахалину против Јапанаца стајала, састојала се из 5000 пјешака и 12 топова.

ПЕТРОГРАД, 19 јула. — Генерал Лињевић јавља 16. о. мј.: „Један дио наше војске заузео је Хајлунгченг. Друго наше одјељење, које се упутило према кланцу Вангулин, заузело је после жестоке боје са Хунхуима мјесто Ердагон. 13. о. мј. одјељење је пошло даље, те је ива непрестаног окршаја са умичућим непријатељем заузело на јурш јапанску позицију западно од мјеста Малугон. Јапанци су узмакли са знатним губитцима.“

ПЕТРОГРАД, 20 јула. — Генерал Лињевић у телеграму, упућеном Цару, одлучно побја вијест страшних ластова, да је руска војска опкољена и њен положај критичан.

ТОКИЈО, 20 јула. — (Званично). Генерал Харагуши поставио је 17. о. мј. војну управу на Сахалину.

ЉУЈОРК, 21 јула. — Руски опуномшеник за преговоре о миру, министар Вите, стигао је овамо.

ЉУЈОРК, 22 јула. — Један члан из пратње министра Вите-а јављује, да је и Вите снабдјевен истим пуномоћњем као и јапански опуномшеник Комура, али да ипак неће закључити мир под сваку цијену. И руски посланик у Пекингу учествоваће у преговорима о миру.

ПЕТРОГРАД, 22 јула. — Лињевић јавља, да је руско корејско одјељење сузбило 12 ов. мј. Јапанаца, који су напредовали источно од Мусајева.

ТОКИЈО, 22 јула. — Штаб грађанске управе отпутоваће на Сахалин прекојутра, а главни ће квартир бити у Александровском.

ТОКИЈО, 23 јуна. — „Рајтер“ јавља, да се војска руска на Тумену налази на пушкмету од Јапанаца и да је сукоб неизбежан.

ТОКИЈО, 23 јула. — „Рајтер“ јавља, да се главница руске војске на Сахалину предала 18. јула; заробљено је свега 70 официра и 3200 војника.

ЉУЈОРК, 23 јула. — Листови јављају, да је Вите конференсио са представницима неких виших банака, да чује њихово мишљење о новом зајму; руска агенција побја ово.

ЕСТЕРБАХ, 23 јула. — Вите и Ровен стигли су и походили Рузвелта.

ЦАРИГРАД, 17 јула. — Поводом сретног Султановог спасења од потоњег атентата, пуштени су на слободу сви осуђеници, који су извршили двије трећине досуђене им казне као и они, који би их кроз једну годину били извршили.

ДАНЦИГ, 18 јула. — Цар Вилхелм отпутовао је у Копенхаген на броду „Хоенцолерн“.

ЦАРИГРАД, 18 јула. — Генерал Мустафа Нури-паша постављен је за скадарског валију.

КОПЕНХАГЕН, 19 јула. — Цар Вилхелм стигао је овамо, дочекан од краља и принца Валдемара.

ЦАРИГРАД, 19 јула. — Критски устанак одбацио су у варочитој скупштини прокламацију генералних консула држава заштитница.

БИОГРАД, 19 јула. — Полицајски префект Петровић пензионисан је због тога, што је приликом нареду у електричној централни покљавао мало енергије.

ПЕТРОГРАД, 19 јула. — Градским префектом у Москви именован је помоћник шефа жандармеријског корпуса, генерал Медем.

ПАРИЗ, 20 јуна. — Није истинита вијест, да је француска влада одлучила у јесен послати своју ескадру у Балтичке воде.

БЕРЛИН, 20 јула. — Потписан је нови трговачки уговор између Њемачке и Бугарске.

ПЕТРОГРАД, 19 јула. — Чује се, да је под председништвом Царевим данас отпочело поновно вијећање о пројекту министра Булигина, али да је пројект потпуно измијењен у либералном смислу.

ЦАРИГРАД, 20 јула. — Чиниоци бугарског егзархата, који су били уапшени поводом тога атентата, пуштени су на слободу. Полиција је претражила здање егзархата и запленила је разних докумената. Егзарх је протестирао против тога поступка.

ЦАРИГРАД, 20 јула. — Пошто је без икаквог успјеха истекао рок, који је био остављен критским устаницима да се покоре, четири генерална консула држава заштитница објавила су јуче опсадно стање.

ШТОКХОЛМ, 21 јуна. — Образовано је ново министарство под председништвом Лундберга.

КОПЕНХАГЕН, 22 јула. — Цар Вилхелм отпутовао је у Сасниц.

ПАРИЗ, 22 јула. — Персијски шах отпутовао је у Остенде.

ЛОНДОН, 22 јула. — У парламенту изјавио је министар Перси, да он мисли да општи положај у

Јевропи ни мало не узнемирају, ни да има мјеста страховању, што изјавио кругови тврде, да Инглеска неће закључити споразум ни с једном државом, ако с тимем не жели изазвати непријатељства против друге које државе. Што се Крита тиче, силе заштитнице су сагласне, да се захтијевање о присаједињењу Крита Грчкој не може испунити, али он мисли, да се начин управе на Криту мора врло брижљиво проучити, те према томе направити.

ЦАРИГРАД, 23. јула. — Изгледа да је истрагом доказано, да су атентат извршили међународни анархисти; трагови доводе чак до Женева.

МАДРИД, 23 јула. — Престолонаследник Фернандо умро је јутрос.

Стјечај

К. Ц. Државној Гимназији на Цетињу у школској години 1905—6. потребно је шест наставника и то:

Три наставника за класичну филологију уз српски или њемачки језик;

Један наставник за природне науке уз математику и физику;

Један наставник за цртање и краснорис и

Један наставник за пјевање и музику.

Првијенство ће имати они, који су већ положили професорски испит и с добријем успјехом радили у којој гимназији.

Ко жели заузети једно од поменутијех мјеста, нека се са својима погодбама и потребним документима обрати потписаном најдаље до 15. августа ове године.

Цетиње, 11. Јула 1905.

Број 1764.

2—5 Министарство Просвјете и Црквенијех Послова.

Школска Објава

Позивају се сви К. Ц. питомци, да најдаље до 15. августа ове године поднесу увјерења, како су свршили прошлу школску годину.

Ко до поменутог дана не поднесе увјерење, губи стипендију, као и они, који су с недовољнијем успјехом свршили.

Цетиње, 11. Јула 1905. год.

Број 1763.

2—3 Министарство Просвјете и Црквенијех Послова.

НАТЈЕЧАЈ

Према наредби Књаж Министарства Унутрашњих Дјела од 1-ог ов. мј. број 2861, отвара се натјечај на три мјеста обласних ветеринара, а то на Цетињу у Никшићу и у Колашину.

Натјечајтељи треба да познају српски језик и да најдаље до 1-ог септембра о. г. поднесу Санитетском Одјељењу Књ. Министарства Унутрашњих Дјела на Цетињу своје молбе снабдјевене с документима о свршеним наукама и досадашњој пракси. Плата годишња одређена је 2000 круна а остале услове могу натјечајтељи тражити од Санитетског Одјељења.

Из канцеларије Санитетског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, Цетиње, 1-ог јула 1905. год. број 761.

3—3

Приватне објаве.

Потписана даје на јавно знање, да се је 1-ог Маја о. г. отворио публици

ЉЕКОВИТО КУПАЛИШТЕ

јодне — сумпорне и мрзле воде

у

РИЈЕЦИ ДУБРОВАЧКОЈ

(Мокошица)

Љековита вода извире на истом мјесту, гдје је сасрађено купалиште, а анализована је од г. Е. Лудви-а, проф. на бечком универзитету, и пронађена је љековитом за ове болести: — Улоге (гута), вртње (роматика), кожне и сифилисичне болести, хроничне болести пробавнијех органа, болести на јетри и на слезенима и невралгичне болести.

Завод је снабдјевен купелима поменутијех љековите воде, на равне температуре, као што и купелима мрзле воде и купелима на пару, а све је то удешено према најмодернијим купалиштима. Осим тога завод пружа болесницима удобнијех станова у самој агради и ресторанима.

Пећи на пару. Вентилациони. Писка вода навраћена са извора Ријеке. Дијетнички и заводу. Тачна служба. Купалиште је отворено кроз сву годину. Омнибус сваке уре креће из Дубровника у Батаховину, гдје болесника чека барка за пријевов. — За потање обавијести обратити се писмено потписаноме, а бројјавно на: „Thermotherapia Ombla Ragusa.“

Управа Љековитог Купалишта јодне

— сумпорне и мрзле воде у

Ријечи Дубровачкој.

П. п.

Бр. 57

7—15

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти нашег незаборављеног оца

БАЈА БЕГОВИЋА,

који се пресели у вјечност 14. јула ове године у 62 години свога живота, после тешког боловања.

Сматрамо за особиту дужност изјавити вјечиту благодарност свима који учествоваше у нашој жалости.

Хвала свештеницима: протојереју Бошковићу, Петру Вуковићу, који покојника срдачно опојаше. Хвала Бједопављанима.

Хвала пријатељима: капетану Бећу са Новоселанима.

Особита хвала Давидограђанима и свима који спровод увеличаше и покојника до вјечне куће испратише.

Главица, 16. јула 1905.

Ожалостњени:

Синови: Станко и Шваро Беговићи.

Р. 80 Бр. 114 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти мог синчања

ИВА

који се пресели у вјечност 17. ов. м. за свету дужност сматрам овим путем изјавити у име своје и своје фамилије најискренију благодарност поштованом грађанству вароши Никшића, које својом многобројном посјетом и спроводом до вјечне покојникове куће ублажи тешку рану цвјетљених родитеља и својте.

Неизмјерна хвала и свијема мојим пријатељима са стране, који нам изјавише своја саучешћа у преголемој и пречестој жалости нашој.

Др. Радуловић.

Р. 75 Бр 115 1—1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти мог нигда непрежаљеног сина, односно брата, оца, мужа и ђевера

САВА Ђ. КОПИТОВИЋА,

који се ненадном смрћу у најјачој свизи живота — у 35-ој години пресели у вјечност у Амерци 19. јуна, а сахрањен је 21. истог у Глоб Арзону, сматрамо за особиту дужност изјавити доживотну благодарност: Љуботинанима и Грађанима; Сотонићима, Ораховљанима, Дупићанима, Глодољанима, Подгоранима и браћи Брчеланима, који у оноликом броју на жаловање дошоше и својски нашег непрежаљеног Сава по народном обичају оплакаше.

По на особ хвала г. г. Војводи Машу и ком. Иву Ђуровићима на писмено саучешћа, као и учитељу Поповићу на држаном сходном говору.

Још једанпут свима и свакоме ко нам ма којим начином указа саучешћа у превеликој жалости — хвала.

Брчеле, 15. јула 1905.

Ожалостњени:

отац Ђуро; браћа: Рако и Ђоста; син Јован; удова Стане; сестре: Марица, Јокана, Гордана и Киће; снаха Аиће и остала родбина.

Р. 141 Бр. 116 1—1